

ПРОГРАМ НЕГЕ И ВАСПИТАЊА ДЕЦЕ ДО ТРИ ГОДИНЕ

Основни циљ на овом узрасту је створити повољну и подстицајну средину, где ће деца стицати сопствена искуства откривајући себе и своју околину и где ће моћи да искажу своје потребе. Деца се међусобно разликују, имају различите могућности (физичке, интелектуалне...). Треба им на овом узрасту омогућити да на спонтан начин дођу до сазнања о себи и свету који их окружује.

Васпитно-образовни рад са децом од 12-24 месеци

1. Нега деце

Основни циљ неге је стварање услова за стицање хигијенских навика (умивање, прање руку, храњење, контрола сфинктера) и постепено укључивање деце у све ове процесе. У овом периоду дете треба да почне са првим покушајима осамостаљивања при прању руку и лица, а до краја друге године постепено се оспособљава да обавља горе наведене захтеве. Због изражене покретљивости и интереса да испитује све што га окружује, дете се више прља, те се хигијени руку у овом периоду даје примарно место, у превенцији цревних заразних болести. Такође је значајна и хигијена околних предмета са којима се дете игра и долази у непосредан контакт.

Правилно спровођење неге захтева и редовно пресвлачење детета. У току овог периода пелене се замењују гаћицама, а почетком друге године дете почиње да контролише сфинктере, па се овде морају имати у виду индивидуалне разлике међу децом. Покушај медицинске сестре - васпитача да схвати сигнале детета, омогућиће да се ови физиолошки процеси усмеравају индивидуално. Деца се стављају на ноше у мањим групама (три до четири), пре и после спавања, односно после оброка и по потреби.

2. Социјално-емоционални односи

Долазак у предшколску установу извесном броју деце најтеже пада због страха од нових лица и нове средине. Зато треба имати довољно стрпљења у информисању родитеља о боравку деце и понашању детета у адаптационом периоду. Деца су упућена на друштво вршњака, јер сви користе заједничку собу и играчке и објективно се налазе у ривалском положају око пажње медицинске сестре - васпитача. Зато их треба примером упућивати како да се играју заједно, како да помогну једно другоме, како да умире друго дете ако плаче. Крајем овог периода деца су све свеснија свог лика у огледалу, али и своје личности, због чега треба заједно са дететом посматрати и разговарати о његовом лику, али о и нашем. Чинити покрете пред огледалом.

На овом узрасту јавља се и љубомора коју, својим понашањем често подстичу одрасли. Треба избегавати ситуације које изазивају љубомору: постојање љубимца у групи, пренаглашено изражавање симпатија према једном броју деце, неадекватно решавање проблема и слично. Настојати да објект љубоморе приближимо детету ангажујући децу у заједничкој игри.

3. Игра

Функционалне игре које се јављају већ у првим месецима живота детета имају значајну улогу и у овом периоду. Дете се игра својим функцијама које се управо тада

развијају и сазревају, почевши од функције усправљања и усправног ходања, хватања врховима прстију уз опозицију палца, преко трчања, манипулисања и бацања предмета. На тој основи се могу стварати бројне игре ходања на различите начине (брзо ходање, споро ходање, ходање у страну, по линији или траци, пењање уз и низ степенице, бацање лопте итд.)

У овом периоду развијају се и експлоративне игре. Све што је ново у околини привлачи пажњу детета и оно му (када се увери да је безопасно) прилази и упознаје га активно делујући на њега (пипањем, њушкањем, ударањем, слушањем) или доводећи у међусобни однос различите предмете.

Игре представљања - симболичке или имагинативне игре, јављају се почетком овог периода и постепено се стабилизују и усложњавају. Предмет играња постају оне људске активности које дете посматра код одраслих: „храњење“ себе или лутке, „спавање“ и „успављивање“ лутке, „послуживање“, „читање“, „писање“ и слично.

4. Моторичке активности

У овом периоду деца се крећу на многе и на разне начине, па је потребно обезбедити одговарајуће услове за оне која сама пузе и ходају држећи се за нешто, за ону која се пењу ходајући самостално итд. Активност везана за ходање захтева довољно простора, о чему треба водити рачуна приликом организовања животне средине како би се деци омогућило да несметано ходају и трче ка ма ком делу собе или у дворишту. Треба омогућити да дете гура, вуче и вози различите предмете и играчке, као и да се провлачи испод стола, клупе, пречке, канапа. Истовремено, интересовање за бацање и котрљање је све веће, па је неопходно обезбедити лопте, дрвене точкове и широке обручеве.

5. Сензорно - перцептивне активности

Треба користити свакодневне природне ситуације при обављању неге за богаћење дечијег чулног доживљаја. Медицинска сестра - васпитач треба да омогући деци да доживе простор и у свакодневним ситуацијама играња, храњења, обављања хигијене практично упознају просторије у којима бораве (собе, купатило, гардероба, ходник...). Деци треба омогућити редован контакт са природом, како би стекла прва практична сазнања о природним појавама (ветар дува, сунце сија, лишће шушти, киша пада...), као и могућност да природни материјал доживе непосредно манипулишући њиме.

6. Музичко - ритмичке активности

На почетку овог периода звуцима звечки и звучних играчака у облику животиња, лопти, коцки и слично, различитим по боји, висини и јачини, буде се дечија интересовања и развија пажња и иницијатива. Касније се полако код деце развија интересовање за све што се збива, спремност да подржава оно што види, што и јесу услови који омогућавају богатије и разноврсније музичке активности. Дете прати садржај једноставне песме којом се развија дечија пажња, богати речник, развија говор. Песмама различитих мелодијских кретања и ритмичких комбинација доприноси се и сазнању о предметима и појавама. Исто тако, деца треба да слушају музику одговарајућег жанра, којом се ствара одређено расположење.

7. Интелектуалне активности

Све експлоративне игре предметима врло су подстицајне активности за развој интелигенције и треба да буду заступљене у активностима деце, јер истраживање предмета и околине подстиче дететов интелектуални развој. Могућности за таква понашања се проширују због напредовања моторике, а пре свега због усавршавања ходања, што омогућава детету чешће кретање по соби, ходнику, дворишту и доводи их у додир са новим ситуацијама које побуђују децу да их истражују и упознају на активан начин (додиривањем, разгледањем, упоређивањем, постављањем питања одраслом). Зато је потребно да се стално уносе новине у изглед собе, у материјале, предмете и играчке које су деци на располагању. Потребно је доносити у просторију оно што представља сезонску новину. У овом периоду дете стиче нову способност коришћења речи и знакова, коју треба подстицати играма именована предмета и слика и играма представљања.

8. Језичке активности

Развој способности да схвати догађаје и појаве нагло повећава дететову способност разумевања говора околине. Зато је потребно непрекидно све активности у које је дете укључено пратити говором који се односи на оно што се дешава. Када је дете заинтересовано за оно што се збива око њега, када му је пажња усредсређена, потребно је именовати предмете, особе, делове тела, говором описивати радње које се изводе, давати детету вербалне налоге да нешто уради, постављати му питања, одговарати на упитне погледе или гестове детета. Говорни изрази треба да буду повезани са оним на шта се односе, тако да детету буде јасно шта је именовано или описано. Поред именовања предмета, детету се могу показивати и тематске слике и сликовнице и речима описивати радње приказане на њима. У овом периоду дете треба да научи своје име, да учи да за себе каже „ЈА“, да научи неке практичне корисне речи (дај, хоћу, молим), да почне да учи да се говор може употребити за исказивање својих осећања и стања. Изговор речи у овом периоду је неправилан и често неразумљив за ширу социјалну средину, што представља нормалну развојну фазу. Служење гестовима и пантомимом односно невербална комуникација је још увек важна компонента говорног развоја у овом периоду.

9. Причање деци и драматизација

За децу овог узраста драматизација има велики значај за стварање пријатне емоционалне атмосфере и развој говора, као и за богаћење дечијег искуства. Такође је битно правилно изабрати садржај за драматизацију који ће бити примерен узрасту и стављати децу у активан положај. Могућности драматизације нису велике и у ту сврху могу се користити дечије играчке са ликовима животиња и људи или лутке - рукавице (гињол лутке). Лутка у рукама сестре постаје девојчица која пљеска длановима, маше, позива децу да се играју са њом, позива их на ручак, пева им песму пред спавање и слично. Она се обраћа деци изражајним гласом који се модификује зависно од ситуације и улоге коју тумачи.

Нега и васпитање деце од 24 до 36 месеци

1. Нега деце

Основни циљ васпитања на овом узрасту је развој самосталности код детета. Дете на овом узрасту је већ стекло навике хигијене и већину радњи само обавља (прање руку, умивање, прање зуба и слично), сестра васпитач је увек поред њега у случају да детету затреба помоћ. Врло важан вид превенције инфекција је и стално ветрење просторија. Деци треба на овом узрасту омогућити што чешћи боравак на отвореном (сталне шетње, боравак у природи...) како би се на овај начин допринело њиховом бољем физичком расту, јачању организма. Значајна је и сарадња са стручним службама као што је стоматолошка, ради превенције каријеса на овом узрасту.

Наш вртић поседује пространо двориште, ограђено и безбедно тако да у њему могу да уживају и најмлађи.

2. Социјално - емоционални односи

Код детета треба будити радозналост за околину, оно на овом узрасту лакше прихвата нова лица. Приликом успостављања контакта треба се спустити на његов ниво и прићи му са интересовањем. На овом узрасту љубомора је доста изражена, врло је важно да се она одређеним поступцима не подстиче код деце. Деца на овом узрасту стално постављају питања, треба имати стрпљења и на сва питања одговорити и подстицати дете да само да одговор на постављено питање.

3. Игра

На овом узрасту функционалне игре (скакутање на једној ноzi, трчање, ходање по уцртаној линији...) се организују како би се код деце подстицао психо - физички развој. Истраживачке игре су јако честе и занимљиве за децу (довођење предмета у различите односе посебно привлачи њихову пажњу). Како би се задовољила потреба за истраживањем простора деци треба дати да се што више играју са водом, песком, пластелином, хартијом и слично. Појава игара улога је новина на овом узрасту и посебно је значајна за социо - емоционални развој детета.

4. Моторичке активности

На овом узрасту деца треба да су стално у покрету, треба их подстицати да ходају, трче, скачу, пењу се. Васпитач треба да обезбеди адекватне услове за дечију игру и да сам учествује у њој. Игре песком и водом су посебно интересантне на овом узрасту, као и игре са лоптом (котрљање, бацање у даљ, бацање и хватање у паровима, додавање лопте преко главе унапред и уназад итд.).

5. Сензо - перцептивне активности

Основни циљ је обезбедити деци стални непосредни контакт са средином, то омогућује медицинска сестра-васпитач кроз организовање свакодневних активности. Деци треба омогућити да доживе различите особине предмета, да осете различите укусе хране, све то кроз непосредан контакт са природом и окружењем. Важно је да се деца на овом узрасту осамостаљују кроз искуства која треба да стичу у природним (свакодневним) ситуацијама. Деци треба омогућити да се сретну са различитим животињама, да упознају биљни и животињски свет.

6. Музичко - ритмичке активности

Основни циљ је подстицати интересовање за музику код деце, неговати осећај за лепо, вредним музичким делима обогатити дечије доживљаје. Такође треба подстицати дечију жељу за кретањем, утицати на склад дечијих покрета, помагати им у заједничкој игри да сами израђују инструменте и потом их користе. Неговати игре уз музику и на тај начин подстицати дружење и заједништво у активностима.

7. Графичко - ликовне активности

Основни циљ је постићи координацију руке и ока. Децу треба упознати са различитим врстама цртања и разноврсним техникама и материјалима (цртање воштаним бојама, фолмастерима, кредом, пастелама, штапићем по песку...). Поред овога деци треба дати да праве различите облике од теста, пластелина, да цепају папир, праве мозаике, нижу перле. Материјал треба да буде приступачан деци и изазован - да подстиче њихову радозналост.

8. Интелектуалне активности

Основни циљ је неговати активности које подстичу интелектуални развој, то су пре свега истраживачке активности. Дете овог узраста почиње да схвата и неке једноставне квантитативне односе и зато му треба омогућити рад на задацима који ангажују те способности. Деци треба дати да упоређују различите предмете, да их разврставају по некој особини, да пронађу одређене предмет из окружења на сликама и слично.

9. Језичке активности

Кроз добар контакт са дететом треба развијати комуникацију. Богаћење дечијег речника такође је важан циљ на овом узрасту. Дете треба подстицати да вербализује свакодневне радње из његовог живота, треба их подстицати да препричавају доживљаје, шта су радили код куће, у шетњи итд. Неправилну артикулацију појединих гласова треба благовремено кориговати.

10. Драматизација

Драматизације могу бити заступљене у свим ситуацијама у току дана. Медицинска сестра-васпитач треба да уз помоћ гињол-лутке деци приближи поједине предмете, животиње, карактерне црте, при том је важно да обрати посебну пажњу на држање тела, покрете, боју гласа.